

Inson Kapitalini Raqamli Iqtisodiyotda Samarali Foydalanish Omillari

Nurova Gulnora Nutfulloevna¹, Toxirov Bexruz Shuxratovich²

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyot sharoitida inson kapitalidan samarali foydalanishning muhim omillari tahlil qilinadi. Inson kapitalining raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashuvi, raqamli savodxonlik, innovatsion fikrlash, uzluksiz ta'lim, raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish kabi jihatlar asosiy tahlil obyekti sifatida ko'rib chiqilgan. Maqola raqamli iqtisodiyotda inson kapitalining salohiyatini to'liq ishga solish yo'llarini aniqlashga va bu boradagi ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishga qaratilgan.

Kirish so'zlar: Inson kapitali, raqamli iqtisodiyot, strategiyalar, savodxonlik, mehnat bozori va kreativ fikrlash.

Raqamli iqtisodiyotda inson kapitali – bu odamlarning bilim, malaka, tajriba va ko'nikmalari orqali yaratilgan iqtisodiy qiymatni anglatadi. Raqamli iqtisodiyotda, texnologiya va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash uchun yuqori malakali kadrlar, ayniqsa raqamli ko'nikmalarni egallagan ishchilar zarur. Bu kapitalni rivojlantirish, ta'lim va o'qitish, malaka oshirish va raqamli infratuzilmani rivojlantirish orqali amalga oshiriladi. Inson kapitali raqamli iqtisodiyotning muvaffaqiyatli ishlashiga katta hissa qo'shadi, chunki raqamli texnologiyalarni samarali qo'llash va yangi biznes modellari yaratishda malakali mutaxassislar muhim rol o'ynaydi.³

Raqamli iqtisodiyot — bu raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (big data), avtomatlashtirish va internet xizmatlari asosida shakllanayotgan zamonaviy iqtisodiy tizimdir. Bunday iqtisodiyotda eng muhim resurs — bu inson kapitalidir. Chunki texnologiyalarni ishlab chiqish, ulardan foydalanish va ularni boshqarish bevosita inson salohiyatiga bog'liq. Quyida ushbu sohada inson kapitalidan samarali foydalanishning asosiy omillari chuqur tahlil qilinadi:

1-jadval Raqamli iqtisodiyotda inson kapitalidan samarali foydalanish omillari⁴

T/r	Omillar	Izoh
1	Raqamli savodxonlik	Raqamli texnologiyalarni samarali ishlatish qobiliyati.
2	Innovatsion fikrlash va ijodkorlik	Yangi g'oyalar va yechimlarni ishlab chiqish.
3	Texnologik ko'nikmalar	Zamonaviy texnologiyalarni ishlatish qobiliyati.
4	Uzluksiz ta'lim va malaka oshirish	Doimiy ravishda yangi bilim va ko'nikmalarni o'rganish.
5	Davlat siyosati va qo'llab-quvvatlash	Innovatsiyalarni rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash.
6	Psixologik tayyorgarlik va motivatsiya	Yangi o'zgarishlarga tayyor bo'lish va motivatsiyani saqlash.
7	Tarmoqlararo integratsiya	Turli sohalar o'rtasida hamkorlik va ma'lumot almashish.

¹ Buxoro davlat universiteti Iqtisodiyot va turizm fakulteti Iqtisodiyot kafedrasida o'qituvchisi

² Buxoro davlat universiteti Iqtisodiyot va turizm fakulteti 3-bosqich talabasi

³ Q.X.Abdurahmonov; Z.G.Shakarov, Mehnat iqtisodiyoti va inson kapitali" ilmiy elektron jurnali, 2023-yil № 2

⁴ <https://gubkin.uz/uz/sveden/1388/vliyanie-chelovecheskogo-kapitala-na-formirovanie-cifrovoy-ekonomiki-v-uzbekistane>

Raqamli savodxonlik: Raqamli iqtisodiyotda muvaffaqiyatga erishish uchun har bir shaxsning raqamli savodxonligi muhim ahamiyatga ega. Bu, avvalo, texnologiyalarni tushunish, kompyuter dasturlaridan foydalanish, internet resurslarini optimallashtirishni bilish va ma'lumotlarga tahlil qilish ko'nikmalarini o'z ichiga oladi. Raqamli savodxonlik faqat texnik bilimlarni emas, balki raqamli muhitda axborot xavfsizligini ta'minlash, raqamli vositalarda samarali ishlashni o'rganishni ham o'z ichiga oladi.

Innovatsion fikrlash va ijodkorlik: Raqamli iqtisodiyotda doimiy yangilanishlar va o'zgarishlar mavjud bo'lib, innovatsion fikrlash va ijodkorlik muhim omilga aylanadi. Bu, yangi texnologiyalarni joriy etish, yangi biznes modellari yaratish va yangi imkoniyatlardan foydalanishni talab qiladi. Inson kapitalining ijodiy yondashuvga asoslanishi orqali muammolarga yangi yechimlar topiladi va sanoatlarni raqamli transformatsiya qilish jarayonlari tezlashadi.

Texnologik ko'nikmalar: Raqamli iqtisodiyotda texnologik ko'nikmalarni egallash, xususan, dasturlash, ma'lumotlarni tahlil qilish (big data), sun'iy intellekt (AI), bulutli hisoblash (cloud computing) va raqamli marketing kabi sohalarda malakali mutaxassis bo'lish talab etiladi. Ushbu ko'nikmalar iqtisodiyotda raqobatbardoshlikni ta'minlash va ilg'or texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llash imkonini yaratadi.

Uzluksiz ta'lim va malaka oshirish: Raqamli iqtisodiyotda inson kapitalining muvaffaqiyatli ishlatilishi uchun uzluksiz ta'lim va malaka oshirishga katta e'tibor qaratish zarur. Texnologiyalar va bozorlardagi o'zgarishlarga moslashish uchun yangi bilim va ko'nikmalarni o'rganish shart. Shu bois, xodimlarni raqamli sohalar bo'yicha doimiy ravishda o'qitish, malakalarini oshirish va ularga yangi texnologiyalarni o'rgatish muhim omil bo'ladi.

Davlat siyosati va qo'llab-quvvatlash: Raqamli iqtisodiyotda inson kapitalidan samarali foydalanishning yana bir muhim omili bu davlat siyosati va qo'llab-quvvatlashdir. Davlatlar raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga hissa qo'shish uchun ta'lim va ilm-fan sohasida investitsiyalarni ko'paytirish, raqamli infratuzilmani rivojlantirish, startaplarni qo'llab-quvvatlash va raqamli texnologiyalarni keng joriy etishga yordam beradigan siyosatlarni amalga oshirish zarur.

Psixologik tayyorgarlik va motivatsiya: Inson kapitalidan samarali foydalanish uchun psixologik tayyorgarlik ham katta ahamiyatga ega. Raqamli iqtisodiyotda ishlash uchun xodimlar nafaqat texnik ko'nikmalarga, balki o'zlarini yangi sharoitlarga moslashtirishga, innovatsiyalarni qabul qilishga va doimiy o'zgarishga tayyor bo'lishlari kerak. Shu bois, motivatsiya va psixologik barqarorlikni ta'minlash zarur.

Tarmoqlararo integratsiya: Raqamli iqtisodiyotda inson kapitalidan samarali foydalanish uchun tarmoqlararo integratsiya zarur. Bu, turli sohalarda ishlaydigan mutaxassislarning hamkorligini, ma'lumotlar almashinuvi va texnologik yechimlarni birlashtirishni anglatadi. Tarmoqlararo integratsiya yordamida inson resurslari yanada samarali ishlaydi va raqamli iqtisodiyotning imkoniyatlaridan maksimal darajada foydalanish mumkin.

Inson kapitalining raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashuvi, raqamli savodxonlik, innovatsion fikrlash, uzluksiz ta'lim, raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish kabi jihatlar raqamli iqtisodiyotda inson kapitalidan samarali foydalanishning asosiy omillarini tashkil qiladi.⁵

Raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashuv insonlarning yangi texnologiyalarni tezda qabul qilish, ulardan samarali foydalanish va raqamli vositalar yordamida yangi ish usullarini o'zlashtirish qobiliyatini anglatadi. Bu uyg'unlashuv faqat texnik bilimlar bilan chegaralanmaydi, balki texnologiyalarni doimiy ravishda yangilab borish, innovatsion yechimlarni izlash va yangi texnologik imkoniyatlarni kashf qilishni ham o'z ichiga oladi. Inson kapitalining texnologiyalarga moslashuvchanligi nafaqat xodimlar, balki butun tashkilotlar uchun muhim ahamiyatga ega bo'lib, bu raqamli iqtisodiyotning muvaffaqiyatli rivojlanishini ta'minlaydi.

⁵ A. Abduvoxidov, S. Kamilova, "Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil" maqolasi 1(4):12-21

Raqamli savodxonlik birinchi navbatda, texnologiyalar va internetdan to'g'ri foydalanish, ma'lumotlarni izlash va tahlil qilish, elektron platformalarda samarali ishlash va onlayn xavfsizlikni ta'minlash kabi ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. Raqamli savodxonlik insonlarning raqamli iqtisodiyotda muvaffaqiyatli ishlashini ta'minlaydi, chunki raqamli vositalar va texnologiyalarni bilish, ayniqsa, hozirgi sharoitda, ishlash jarayonini samarali tashkil etish uchun juda muhimdir. Insonning raqamli savodxonligi esa texnologiyalarni to'g'ri va samarali qo'llash imkonini beradi, bu esa ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini sezilarli darajada yaxshilaydi.

Innovatsion fikrlash esa yangi g'oyalarni ishlab chiqish, yangi texnologiyalarni joriy etish va muammolarga ijodiy yondashishni talab etadi. Raqamli iqtisodiyotda bu fikrlash turi, ayniqsa, yangi mahsulotlar va xizmatlar yaratishda, shuningdek, biznes jarayonlarini takomillashtirishda muhim rol o'ynaydi. Innovatsion fikrlash orqali tashkilotlar o'zlarining raqobatbardoshliklarini oshirishlari, yangi imkoniyatlar yaratishlari va bozorda yetakchi pozitsiyalarni egallashlari mumkin. Shu bilan birga, bu fikrlash uslubi yangi texnologiyalarning joriy etilishida va jamiyatning raqamli muhitga moslashishida muhim ahamiyatga ega.

Uzluksiz ta'lim va malaka oshirish raqamli iqtisodiyotda muvaffaqiyatga erishishning asosiy shartidir. Chunki raqamli texnologiyalar doimiy ravishda yangilanib boradi, shuning uchun xodimlarning yangi ko'nikmalarni o'rganishga tayyorligi va texnologiyalarni tezda o'zlashtirish qobiliyati zarur. Bunda ta'lim tizimi va malaka oshirish dasturlari muhim rol o'ynaydi. Ta'lim va malaka oshirish jarayonlari inson kapitalini raqamli iqtisodiyotda muvaffaqiyatli ishlashga tayyorlaydi va iqtisodiy faoliyatning barcha jabhalarida sifatli natijalarga erishishni ta'minlaydi.

Raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish orqali insonlar yangi texnologiyalarni qo'llashda yanada samarali bo'lishi, ularni boshqarish va muammolarni hal qilishda yuqori natijalarga erishishlari mumkin. Dasturlash, ma'lumotlarni tahlil qilish, sun'iy intellekt va avtomatlashtirish texnologiyalarini qo'llash kabi ko'nikmalar raqamli iqtisodiyotda muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'ladi. Raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish insonlarning raqamli iqtisodiyotda faoliyat yuritish uchun zarur bo'lgan barcha texnik va innovatsion bilimlarni o'zlashtirishiga yordam beradi, bu esa umumiy iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi.

Raqamli iqtisodiyotda inson kapitalining salohiyatini to'liq ishga solish uchun bir nechta muhim yo'llar mavjud. Ularning har biri innovatsion texnologiyalar va raqamli ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, ular iqtisodiyotni samarali va barqaror rivojlantirishga yordam beradi. Quyida inson kapitalining salohiyatini to'liq ishga solish uchun amalga oshirilishi lozim bo'lgan yo'llar va ilmiy-amaliy takliflar keltirilgan:⁶

1. Raqamli ko'nikmalarni rivojlantirish

Inson kapitalining raqamli iqtisodiyotdagi salohiyatini oshirish uchun eng birinchi qadam raqamli ko'nikmalarni rivojlantirishdir. Bunga quyidagi takliflar kiritilishi mumkin:

Ta'lim tizimini yangilash: Raqamli texnologiyalarni o'rgatish, dasturlash, ma'lumotlarni tahlil qilish va sun'iy intellektni kiritish orqali ta'lim tizimini raqamli iqtisodiyotga moslashtirish zarur. Bu nafaqat maktabda, balki oliy ta'lim va malaka oshirish kurslarida ham amalga oshirilishi kerak.

Uzluksiz ta'limni ta'minlash: Raqamli iqtisodiyotda inson kapitalining rivojlanishi uchun uzluksiz ta'lim zarur. Xodimlarga raqamli texnologiyalarni o'rganish uchun imkoniyatlar yaratish, ularni malaka oshirish dasturlari bilan ta'minlash muhimdir.

2. Innovatsion fikrlash va kreativlikni rag'batlantirish

Raqamli iqtisodiyotda muvaffaqiyatli ishlash uchun innovatsion fikrlash va kreativlikni rivojlantirish zarur. Bu uchun quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilishi mumkin:

Startaplar va innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash: Yangi g'oyalar va texnologiyalarni ishlab chiqish uchun startaplar va innovatsion loyihalarni rag'batlantirish zarur. Davlat va xususiy sektorlar

⁶ A. Abduvoxidov, S. Kamilova, "Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil" maqolasi 1(4):12-21

o‘rtasida hamkorlikni kuchaytirish, innovatsiyalarni ilgari surish uchun moliyaviy va huquqiy sharoitlar yaratish kerak.

Insonlarning kreativ yondashuvini rivojlantirish: Ta’lim tizimida kreativlikni o‘stirishga qaratilgan metodologiyalarni joriy etish, shuningdek, ish joylarida yangi fikrlarni ishlab chiqish va ularga amalga oshirish imkoniyatlari yaratish kerak.

3. Raqamli iqtisodiyotga moslashgan mehnat bozorini yaratish

Inson kapitalining salohiyatini to‘liq ishga solish uchun raqamli iqtisodiyotga moslashgan mehnat bozorini yaratish lozim. Bu borada amalga oshirilishi kerak bo‘lgan takliflar:

Mehnat bozorida yangi mutaxassisliklar yaratish: Raqamli iqtisodiyotga mos keladigan yangi kasb va mutaxassisliklar yaratish kerak. Raqamli iqtisodiyotda talab yuqori bo‘lgan sohalar, masalan, big data, sun‘iy intellekt, va kiberxavfsizlik bo‘yicha mutaxassislarni tayyorlash zarur.

Xodimlarni raqamli mehnat bozoriga tayyorlash: Xodimlarga raqamli iqtisodiyotda ishlash uchun zarur ko‘nikmalarni o‘rgatish, shuningdek, ularni raqamli platformalar va xizmatlar bilan ishlashga tayyorlash lozim.

Yuqoridagi yo‘llar va takliflar, raqamli iqtisodiyotda inson kapitalining salohiyatini to‘liq ishga solish uchun muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonlar inson resurslarining rivojlanishini ta’minlash, yangi texnologiyalarni joriy etish va iqtisodiyotning umumiy samaradorligini oshirishga yordam beradi.

2-jadval O‘zbekiston iqtisodiyotining raqamli transformatsiyasi va inson kapitali: so‘nggi yillardagi asosiy ko‘rsatkichlar⁷

Ko‘rsatkich	2023-yil	2024-yil
Yalpi ichki mahsulot	106.6%	106.5%
Sanoat o‘sishi	107.0%	106.8%
Xizmatlar o‘sishi	112.8%	112.9%
Aholi soni	36.4 mln	37.1mln

Xizmatlar o‘sishi – bu sohada, asosan, raqamli texnologiyalar va onlayn xizmatlarning rivojlanishi natijasida xizmat ko‘rsatish hajmi ortishini anglatadi. Elektron tijorat, bank xizmatlari, ta’lim va sog‘liqni saqlash kabi yo‘nalishlarda raqamli innovatsiyalar o‘shining asosiy omilidir.

Umuman olganda, jadvaldagi ko‘rsatkichlar O‘zbekiston iqtisodiyotining barqaror o‘shini ko‘rsatadi. Yalpi ichki mahsulot (YIM)ning o‘shishi iqtisodiy faollikni, sanoat sektori o‘shishi esa ishlab chiqarish jarayonlarining raqamlashtirilishini bildiradi. Xizmatlar sohasining kengayishi, raqamli texnologiyalarning joriy etilishi bilan bog‘liq bo‘lib, bu soha iqtisodiyotda muhim rol o‘ynamoqda. Bank kapitalining ortishi moliyaviy xizmatlarning raqamlashtirilgan tizimlarini qo‘llab-quvvatlashni ko‘rsatadi. Aholi sonining oshishi esa mehnat bozorida yangi imkoniyatlar yaratmoqda, bu esa raqamli iqtisodiyot uchun yangi salohiyatni taqdim etadi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli iqtisodiyot sharoitida inson kapitalidan samarali foydalanishning muhim omillari tahlil qilindi. Inson kapitalining raqamli texnologiyalar bilan uyg‘unlashuvi, raqamli savodxonlik, innovatsion fikrlash va uzluksiz ta’lim kabi jihatlar asosiy o‘rinda turadi. Ushbu omillar jamiyatning raqamli transformatsiyasini tezlashtirishi va iqtisodiy o‘shini qo‘llab-quvvatlashi mumkin. Raqamli ko‘nikmalarni rivojlantirish va yangilash, shuningdek, inson kapitalining raqamli iqtisodiyotda to‘liq salohiyatini ishga solish uchun zarur. Inson resurslarini samarali foydalanish uchun raqamli texnologiyalarni o‘rganish va innovatsion fikrlashni rag‘batlantirish muhimdir. Ushbu yondashuv, o‘z navbatida, zamonaviy iqtisodiy muhitda odamlarning bilim va ko‘nikmalarini doimiy ravishda yangilab borish orqali, inson kapitalining samaradorligini oshirishga imkon beradi. Shuningdek, ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqish, raqamli iqtisodiyotda inson kapitalini rivojlantirishning muhim yo‘nalishlarini belgilaydi.

⁷ <https://stat.uz/uz/59-foydali-ma-lumotlar>

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Abdulloev, A. J. (2023). THE ROLE AND IMPORTANCE OF STRATEGIC PLANNING IN MARKETING.
2. Abdullayeva, H. N., & Sardor, M. (2024). RAQAMLASHTIRISH-MAMLAKAT TARAQQIYOTNING MUHIM OMILI. INTELLECTUAL EDUCATION TECHNOLOGICAL SOLUTIONS AND INNOVATIVE DIGITAL TOOLS, 3(27), 113-121.
3. Abdullayeva, H. (2024). KORXONA FAOLIYATIDA INNOVATSION MARKETINGDAN FOYDALANISH. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 49(49).
4. Axrorovna, B. M. (2022). The Importance of Digitizing the Tax System. *European Journal Of Business Startups And Open Society*, 2(11), 1-5.
5. Giyazova, N.B. (2024). INCREAZING THE EFFICIENCY OF WASTE RECYCLING IN THE ECONOMY OF OUR COUNTRY. *MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH*, 3(34), 455-461.
6. Giyazova, N.B., & Sh,B.S. (2024). ZAMONAVIY RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI MUAMMOLAR VA CHORA-TADBIRLAR. *Science and innovation*, 3(Special Issue 42), 482-489.
7. Shukhratovna, U. M., & Bayazovna, G. N. (2025). FOREIGN EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF MOBILE INTERNET. *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 6(49), 250-256.
8. Таирова, М. М., & Зойитов, Д. (2024). ЗНАЧЕНИЕ МАРКЕТИНГОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ. *Science and innovation*, 3(Special Issue 42), 371-376.
9. Таирова, М. М., & Рахматуллаева, Ф. М. (2015). Условия формирования инновационной экономики. *Наука 21 века: вопросы, гипотезы, ответы*, (1), 115-118.
10. Hakimovna, U. M., & Muhammedrisaevna, T. M. S. (2022). The role of banking and accounting in the development of small business and entrepreneurship. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036, 11*, 136-143.
11. Sayfullayeva, M. (2023). Establishment Of Agritourism Clusters In Uzbekistan Based On The Principles Of Sustainable Tourism. *Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz)*, 35(35).
12. Raxmatullayeva, F. M. (2024). MINTAQALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING AHAMIYATI. *Indexing*, 1(1).
13. Raxmatullayeva, F. M., & Shaxzod, J. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOTNING RESURLAR ISTE'MOLIGA TA'SIRI. *MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH*, 3(34), 496-502.
14. Mubinovna, R. F. (2025). RAQAMLI IQTISODIYOTDA PLATFORMALAR AHAMIYATI. THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY, 3(30), 220-225.
15. Rasul o'g'li, K. U., & Bayazovna, G. N. (2025). KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING ROLI. *INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION*, 4(37), 342-348.
16. Aliyor o'g'li, X. S., & Bayazovna, G. N. (2025). KIBERXAVFSIZLIK–RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHINING MUHIM OMILI. *THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY*, 3(31), 113-117.

17. Shuxratovich, T. B., & Bayazovna, G. N. (2025). INSON KAPITALINING RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI O 'RNI. *INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2024*, 4(38), 187-191.
18. Shokirjon o'g'li, J. S., & Bayazovna, G. N. (2025). RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA EKOLOGIK BARQARORLIK: BLOKCHEYNNING YASHIL IQTISODIYOTDAGI ROLI. *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 6(50), 418-425.
19. Ramz o'g'li, S. D., & Bayazovna, G. N. (2025). RAQAMLI VALYUTA VA UNING IQTISODIYOTGA TA'SIRI. *THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY*, 3(31), 130-135.
20. Rustam o'g'li, R. J., & Bayazovna, G. N. (2025). MOBIL TO 'LOVLAR VA ULARNING IQTISODIYOTDAGI AHAMIYATI. *THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY*, 3(30), 193-197.
21. Giyazova, N. B., & Azimxon ogli, Q. S. (2024). GLOBALLASHUV SHAROITIDA ENERGIYA RESURLARIDAN OQILONA FOYDALANISH. *FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES*, 3(29), 159-163.
22. Giyazova, N. B., & Dildora, I. (2024). YASHIL IQTISODIYOT VA UNING KELAJAKDAGI ISTIQBOLLARI. *FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES*, 3(29), 213-217.
23. Bayazovna, G. N., & Ayubovich, X. A. L. (2024). THE CONCEPT OF FINANCE AND THE STAGES OF ITS FORMATION. *Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика)*, (7), 673-679.
24. Bayazovna, G. N. (2024). GEOMARKETINGNING RESTORAN BIZNESIGA TADBIQ ETILISHINING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI. *MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH*, 3(34), 484-490.
25. Giyazova, N. (2023). The share of world countries in the textile industry and the importance of marketing in its development. *Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz)*, 27, 27.
26. https://laboreconomics.uz/uploads/archive_files/2022-1/1669727062_6687f91ead9df5a7e9de.pdf
27. <https://gubkin.uz/uz/sveden/1388/vliyanie-chelovecheskogo-kapitala-na-formirovanie-cifrovoy-ekonomiki-v-uzbekistane>
28. <https://laboreconomics.uz/m-arxiv/2023/2>
29. <https://wos.academiascience.org/index.php/wos/article/download/2182/2076>
30. <https://www.researchgate.net/publication/373741218>
31. Xasanova, S. (2023). Analysis of the Work Carried Out in Uzbekistan and the World to Prevent Tax Violations. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 3(12), 47-50.
32. Islamovna, X. S. (2024). OZIQ-OVQAT TOVARLARI B2B BOZORI GEOGRAFIYASINI KENGAYTIRISHDA AXBOROT TIZIMLARIDAN VA RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(03), 493-500.
33. Islamovna, X. S. (2024). AHOLINING O'ZINI O'ZI BANDLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(03), 390-396.
34. Islamovna, X. S., & Karimbek, K. (2024). IQTISODIYOTDA ZAMONAVIY MENEJER BOSHQARUVI. *Gospodarka i Innowacje*, 46, 361-365.

35. Наврўзода, З. Б., & Хасанова, С. И. (2022). АҲОЛИНИНГ ЎЗИНИ ЎЗИ БАНДЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ-ИҚТИСОДИЙ БАРҚАРОРЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ ОМИЛИ СИФАТИДА. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 2(5), 769-773.
36. Jamshedovna Q. H. GREEN ECONOMY AS A FACTOR OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT //AMERICAN JOURNAL OF EDUCATION AND LEARNING. – 2024. – Т. 2. – №. 5. – С. 785-794.
37. Otabek o'g'li O. M., Jamshedovna Q. H. RAQAMLI IQTISODIYOTDA FOYDALANUVCHI MA'LUMOTLARINING XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI MUAMMOLAR VA YECHIMLAR //INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2024. – 2025. – Т. 4. – №. 38. – С. 167-174.
38. Jamshedovna Q. H., Lutfullayevna X. L. BUSINESS MANAGEMENT: WAYS TO ACHIEVE DOMINANCE IN THE MARKET //INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM. – 2025. – Т. 6. – №. 49. – С. 247-249.
39. Khurramov O. K., Kasimova H. J. The main advantages of internet marketing and differences from traditional marketing //Мировая наука. – 2019. – №. 4 (25). – С. 65-68.
40. Jamshedovna Q. H., Askarovich S. M. Effective Development of the Economy on the Basis of "Green Economy". – 2023.

